

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 6 listopada 2009 r. (12.11)
(OR. en)**

15447/09

**AUDIO 48
CULT 68
RECH 381
PI 114**

NOTA

Od: Prezydencja
Do: Komitet Stałych Przedstawicieli (część I) / Rada

Nr poprz. dok.: 14844/09 AUDIO 42 CULT 67 RECH 346 PI 106

Dotyczy: Cyfryzacja treści kulturowych w Europie
– Debata polityczna

Po konsultacjach z Grupą Roboczą ds. Audiowizualnych i z Komitetem ds. Kultury prezydencja opracowała zamieszczony w załączniku materiał do dyskusji, który ma posłużyć delegacjom za wskazówkę w debacie politycznej na powyższy temat podczas posiedzenia Rady ds. Edukacji, Młodzieży i Kultury w dniu 27 listopada 2009 r.

Materiał do dyskusji przygotowany przez prezydencję
Cyfryzacja treści kulturowych w Europie

Jeżeli chodzi o elektroniczne udostępnianie dóbr kultury w ramach społeczeństwa opartego na wiedzy, stawka w Europie jest bardzo duża.

Cyfryzacja i szeroka dostępność książek i innych dóbr kultury zdecydowanie sprzyjają różnorodności kulturowej, konsumentom, bibliotekom, naukowcom i zachowaniu tych treści na przyszłość. Jeżeli uda się zrealizować ten cel z poszanowaniem praw wyłącznych, autorzy i inni posiadacze praw odniosą korzyści z tego, że ich twórczość stanie się jak najpowszechniej dostępna. Działanie na rzecz szerokiego elektronicznego dostępu do dziedzictwa kulturowego sprawia, że dostępne stają się materiały, do których inaczej wielu ludziom trudno byłoby dotrzeć lub do których dotrzeć nie mogliby wcale. Dzięki temu dostępowi w społeczeństwie rozwijać się będzie kreatywność, innowacyjność i pluralizm, a dobrobyt gospodarczy Europy i funkcjonowanie naszych demokratycznych społeczeństw mogą zdecydowanie zyskać.

Jak obecnie wygląda sytuacja? Państwa członkowskie prowadzą cyfryzację na różnych szczeblach. W Europie w ramach szerszej strategii promowania cyfryzacji i ochrony zasobów cyfrowych uruchomiono europejską bibliotekę cyfrową o nazwie Europeana. W konkluzjach z dnia 20 listopada 2008 r. na temat tej biblioteki Rada podkreśliła, że Europeana spełnia istotną rolę w eksponowaniu naszego dziedzictwa kulturowego w Internecie i że ważne jest zapewnienie wszystkim dostępu do tego dziedzictwa.

W komunikacie pt. „Europeana – kolejne kroki”, przyjętym w dniu 28 sierpnia 2009 r., Komisja stwierdziła, że odnotowuje się pewne postępy, ale do zrobienia wciąż jest wiele. Wkład poszczególnych państw członkowskich jest zróżnicowany, dostarczane materiały znacznie się od siebie różnią, a formę cyfrową jak dotąd zyskało jedynie 1% europejskich książek.

Innym realizowanym projektem jest inicjatywa Kreatywne treści w sieci, zainicjowana komunikatem Komisji i konsultacjami publicznymi w styczniu 2008 roku. Rada przyjęła konkluzje na ten temat w listopadzie 2008 roku. Kolejne konsultacje rozpoczęto w październiku 2009 roku, publikując dokument do dyskusji: *Creative Content in a European Digital Single Market: Challenges for the Future* [Kreatywne treści na europejskim jednolitym rynku cyfrowym: wyzwania na przyszłość].

W dniu 7 września 2009 roku Viviane Reding, komisarz ds. społeczeństwa informacyjnego i mediów, i Charlie McCreevy, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług, wydali wspólne oświadczenie, w którym wskazali kulturowe i gospodarcze wyzwania związane z cyfryzacją książek w Europie (MEMO/09/376). Zdaniem komisarzy Europa powinna wypracować strategię, która pozwoli zmierzyć się z tymi wyzwaniami. Zaproponowali także, by jej wypracowywanie polegało nie tylko na dyskusjach politycznych i wymianie sprawdzonych rozwiązań, lecz także na ewentualnej modyfikacji prawodawstwa europejskiego.

Pierwszy krok poczyniono w dniu 19 października, kiedy to Komisja opublikowała komunikat pt. „Prawa autorskie w gospodarce opartej na wiedzy”. Komunikat poprzedzony był zieloną księgą i konsultacjami. Komisja informuje, że w trakcie konsultacji zwrócono uwagę na dwie podstawowe sprawy: wytwarzanie cyfrowych kopii materiałów przechowywanych w kolekcjach bibliotecznych w celu ochrony tych materiałów oraz dostarczanie tych kopii użytkownikom drogą elektroniczną.

Innym istotnym wydarzeniem jest umowa podpisana w ubiegłym roku między firmą Google a przedstawicielami autorów i wydawców w USA. Ugoda w sprawie Google Books rodzi wiele pytań natury prawnej i praktycznej, w tym pytania dotyczące konkurencji i dominacji rynkowej, i jest obecnie analizowana przez amerykańskie sądy¹. Jeżeli sąd zatwierdzi ugodę, stanie się ona szansą dla amerykańskich konsumentów na elektroniczny dostęp do milionów książek, które wcześniej nie były dostępne lub które trudno było odszukać. Takiej szansy nie mają obywatele europejscy.

¹ W momencie powstawania niniejszego dokumentu postępowanie sądowe było odroczone, ponieważ strony ugody zgłosiły zamiar jej zmodyfikowania.

Na posiedzeniu Rady ds. Edukacji, Młodzieży i Kultury w dniach 26–27 listopada Komisja zostanie poproszona o poinformowanie ministrów o przygotowywanym sprawozdaniu na temat Google Books. Także Rada ds. Konkurencyjności, zbierająca się w dniach 3–4 grudnia, otrzyma informacje o aktualnej sytuacji. Jednak niezależnie od rozstrzygnięcia amerykańskiej sprawy, przed europejskimi politykami wciąż stoi ważne pytanie: jak zwiększyć w Europie cyfrowy dostęp do książek i innych pokrewnych dokumentów, a przy tym respektować prawa autorskie, pluralizm mediów i potrzebę konkurencji na rynku?

Prezydencja proponuje, by na posiedzeniu Rady w dniu 27 listopada odbyła się debata polityczna na temat głównych wyzwań, przed którymi stanie Europa, jeżeli będzie chciała szerzej udostępniać w Internecie swoje dziedzictwo kulturowe. W związku z tym ministrowie są proszeni o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

- Jakimi sprawami należy się zająć przede wszystkim, podejmując europejską inicjatywę służącą tworzeniu równych szans przy cyfryzacji dóbr kultury, a zwłaszcza książek?
- W jaki sposób rządy i UE mogłyby sprzyjać prywatnym inicjatywom i partnerstwom publiczno-prywatnym mającym na celu cyfrowe udostępnienie wszystkim obywatelom europejskim – bez względu na granice – dóbr kultury, zwłaszcza książek?
- Co mogą zrobić państwa członkowskie i instytucje krajowe, by bezpłatnie udostępnić w bibliotece Europeana ważne materiały cyfrowe, zwłaszcza materiały z domeny publicznej?